

BAT-nyt

Nr. 4 · juli 2008

Ministeren må til lommerne og genåbne voksenlæringsordningen. Det er direkte dumt at lukke en ordning, som er en tordnende succes for alle parter
Side 2

Byggefagene i BAT er meget tilfredse med, at Folketinget nu forlanger, at udenlandsk arbejdskraft skal have kvalifikationer i orden, inden de udfører farligt arbejde i Danmark
Side 3

Overvågning af arbejdspladser bliver mere og mere udbredt. BAT opfordrer til, at spørgsmålet om overvågning behandles i virksomhedens SU
Side 10

Den danske model har igen vist sin robusthed

Løsningsmodellen for Lavalsagen, som Beskæftigelsesministeren har præsenteret, er et robust forsvar for den danske model i EU.

Efter EF-Domstolens kendelse i Lavalsagen den 18. december 2007 var opgaven i Danmark at sikre et konfliktgrundlag overfor ikke organiserede udstationerede udenlandske virksomheder, som ligger på samme niveau som det konfliktgrundlag, der eksisterer overfor ikke organiserede danske virksomheder. Denne opgave må siges at være løst. Løsningsmodellen indeholder også et forsvar for den danske arbejdsrets autonomi og et forsvar for hele det arbejdsretlige systems opretholdelse.

Med hensyn til den løn, der skal udbetales til de udstationerede arbejdstagere, er det ikke alene en mindstesats der er udgangspunktet. Ifølge løsningsmodellen kan akkord, prislister, personlige tillæg og statistik indgå i beregningsgrundlaget, når lønkravet beregnes for en tiltrædelsesoverenskomst.

Der venter nu et stort arbejde på alle overenskomstområder, hvor de respektive overenskomstparter nu skal forsøge at udfylde løsningsmodellens rammer. Det lægger i løsningsmodellens forudsætninger, at det vil være særdeles ønskeligt, om det grundlag som de tilpassede tiltrædelsesoverenskomster overfor udstationerede virksomheder udarbejdes på, sker i fællesskab og under fælles godkendelse mellem overenskomstparterne.

Hvis ikke overenskomstparterne kan opnå denne enighed, må lønmodtagerorganisationerne bære dette ansvar alene. Eventuelle uenigheder om konkrete konflikters lovlighed vil blive afgjort af arbejdsretten, på samme måde som det sker i dag. *BAT*

INDHOLD

Stop for voksenlæringer - igen	2
Byggefagene takker Folketinget for bedre sikkerhed	3
Byggeriets lønudvikling flader ud på højt niveau - men udhules nu af inflation	4
Byggeskadefondens årsrapport 2007 viser, at kvaliteten i de almene byggerier fastholdes trods stor travlhed	6
BvB beretning 2007: Procenten for væsentlige svigt og skader er for første gang 0!	7
Videoovervågning er et tiltagende fænomen	9
Vismænd: Byggebeskæftigelse falder med 10.000 personer frem mod 2010	10
Fagforeningernes rolle i det australske samfund	11
Store udfordringer med udenlandsk arbejdskraft i Australien	13
Hetz mod de australske fagforeninger	14
	16

Stop for voksenlærlinge - igen

Af Sidse Buch

Ministeren må til lommerne og genåbne voksenlærlingeordningen. Det er direkte dumt at lukke en ordning, som er en tordnende succes for alle parter

Det er en katastrofe for en række byggefag, at voksenlærlinge puljen nu for 2. gang i år er brugt op. Ordningen har ind til nu været en bragende succes - voksne ufaglærte får en kompetencegivende uddannelse, ubesatte lærepladser bliver besat og der bliver uddannet folk til fag, som har mangel på arbejdskraft.

Et stop for ordningen giver et signal til branchen om, at der ikke er behov for flere læringe, og i sidste ende risikerer vi, at der skabes en negativ spiral, som vil smitte af også på det ordinære læringeområde.

I en tid, hvor der er brug for så mange faglærte hænder i byggeriet, som kan opdrives, er det tåbeligt at afskaffe en succesordning som denne. Danmark skal overleve globaliseringen på kompetenceudvikling og uddannelse; kort sagt, en velkvalificeret arbejdsstyrke. Det er alle, såvel regering som arbejdsgivere og lønmodtagere, enige om. Derfor er det også uforståeligt, at en arbejdsmarkedspolitisk succes som voksenlærlingeordningen ikke for længst er blevet gjort permanent.

Som fagforbund må vi konstatere, at hvis man fratager virksomhederne tilskuddet, kommer der ikke voksne i lære. Fra dag ét, hvor voksenlærlinge puljen var brugt op, var det slut med nyansættelser. Det fremgår med al ønskelig tydelighed af tallene.

At stoppe tilgangen til voksenlærlingeordningen hænger ikke sammen med de fine meldinger om livslang læring og behov for kompetenceløft blandt ufaglærte, som regeringen ved flere lejligheder, fremhæver som en forudsætning for bevarelse af velfærdssamfundet. Stoppet for flere voksenlærlinge får det hele til at

ligne floskler og tomme ord. På papiret kan man næsten ikke ønske sig en mere velvillig regering, men når det kommer til realiteterne, viser den sig at være anderledes negativ stemt.

En række undersøgelser og prognoser peger på, at der i fremtiden vil blive mangel på faglærte i Danmark og være overskud af ufaglærte. Derfor er det en oplagt mulighed at uddanne ufaglærte voksne, som ønsker at få en faglært uddannelse. Netop voksenlærlingeordningen er et konkret værktøj til at få gang i kompetenceudvikling for de kortest uddannede, som ellers er en meget stor udfordring at få sat i gang. Når det oven i købet særligt sker til områder med mangel på arbejdskraft, giver det særdeles god mening at opkvalificere arbejdskraften.

Særligt inden for installationsfagene står der voksne på spring til at blive blikkenslagere og elektrikere, og netop disse fag har problemer med at skaffe nok unge læringe til pladserne. Samtidig har der indenfor blik-, rør- og elfagene i mange år været mangel på arbejdskraft - en situation, som ikke bliver bedre med dette stop for voksenlærlingetilskud.

BAT opfordrer til, at ministeren og Folketinget med det samme finder penge til at genåbne ordningen og i samme åndedrag gør ordningen permanent, så virksomheder og medarbejdere ved, hvad de har at holde sig til. Den hidtidige stop-and-go politik er uholdbar for de mennesker, som gerne vil uddanne sig, og for de virksomheder, som står klar til at uddanne.

Voksenlærlinge puljen er en investering i fremtiden, og at fjerne tilskuddet er en særdeles kortsigtet løsning. BAT

Byggefagene takker Folketinget for bedre sikkerhed

Af Ulrik Spannow

Byggefagene i BAT er meget tilfredse med, at Folketinget nu forlanger, at udenlandsk arbejdskraft skal have kvalifikationerne i orden, inden de udfører farligt arbejde i Danmark

Folketinget vedtog den 12. juni en vigtig ændring af arbejdsmiljøloven. Ændringen gør, at udenlandsk arbejdskraft, der arbejder midlertidigt i Danmark, skal leve op til de samme krav, som stilles til dansk arbejdskraft. Det er et opgør med de hidtidige regler, hvor der er blevet stillet lempeligere krav til udenlandsk, midlertidig arbejdskraft.

- Lovændringen gør den danske implementering af EU's anerkendelsesdirektiv mere spise- lig for byggefagene.
- I BAT er vi glade for, at Folketinget nu bringer direktivets undtagelser i spil. Undtagelser fra direktivets stive regler kan ske, når arbejdet har betydning for den offentlige sundhed og sikkerhed – og det er netop tilfældet ved bl.a. stilladsarbejde, arbejde med kraner og fjernelse af asbest i bygninger.

Danske krav på 9 områder

Ændringen af arbejdsmiljøloven betyder, at Arbejdstilsynet skal anerkende den udenlandske arbejdskrafts kvalifikationer på følgende 9 områder:

- Elevatormontør
- Gaffeltruckfører
- Kedepasser
- Kranfører (dog kun mobilkraner og tårnkraner)
- Kølemontør
- Stilladsopstiller (dog ikke rullestilladser)
- Arbejde med teleskoplæsser
- Arbejde med asbest
- Svejsning

Fra 1. juli 2008 må midlertidig udenlandsk arbejdskraft kun udføre arbejde på disse 9 områder, hvis de kan fremvise et "anerkendelsesbrev" fra Arbejdstilsynet.

- I BAT havde vi gerne set, at flere end de 9 uddannelser var omfattet af de nye regler, men heldigvis er der tale om en dynamisk liste, som senere kan blive udvidet til at omfatte flere områder med krav om uddannelse, fx arbejde med epoxy og opsætning af rullestilladser, lyder meldingen fra BAT.

BAT er meget tilfreds med, at Arbejdstilsynet nu i deres screening vil kontrollere, om udenlandske arbejdstagere er i besiddelse af gyldig dokumentation, når de udfører arbejde, hvor der er krav om særlig uddannelse i Danmark. *BAT*

Før og efter

- Før anerkendelsesdirektivet skulle al udenlandsk arbejdskraft have forhåndsgodkendt deres kvalifikationer i Arbejdstilsynet, hvis der var krav om uddannelse i DK.
- Efter 1. implementering blev arbejdskraft, der er midlertidigt eller lejlighedsvist beskæftiget i DK, undtaget for forhåndsgodkendelsen.
- Den nye lovændring genindfører et krav om forhåndskontrol for 9 uddannelser.

Byggeriets lønudvikling flader ud på højt niveau - men udhules nu af inflation

Af Bo Sandberg

For fjerde kvartal i træk fik en håndværker i gennemsnit mere end 5% ekstra i lønposen sammenlignet med tilsvarende periode året før. Men siden årsskiftet er reallønnen blevet noget udhulet af den stigende inflation

Siden overenskomstfornyelsen på det private arbejdsmarked i foråret 2007 har lønudviklingen for byggebranchens arbejdere været hhv. 5,2 % (2. kvrt. 07); 5,0 % (3. kvrt. 07); 5,6 % (4. kvrt. 07) og senest 5,7 % (1. kvrt. 08). Det fremgår af DA's kvartalsvise lønstatistik, som blev offentliggjort i maj. Man skal tilbage til 2000 for at finde lige så høje nominelle lønstigninger.

Det er typisk mod slutningen af en højkonjunktur, man ser de kraftigste lønstigninger. Det skyldes, at tilpasninger på arbejdsmarkedet - i modsætning til fx aktie- og valutamarkedet - sker gradvis og over en længere årrække.

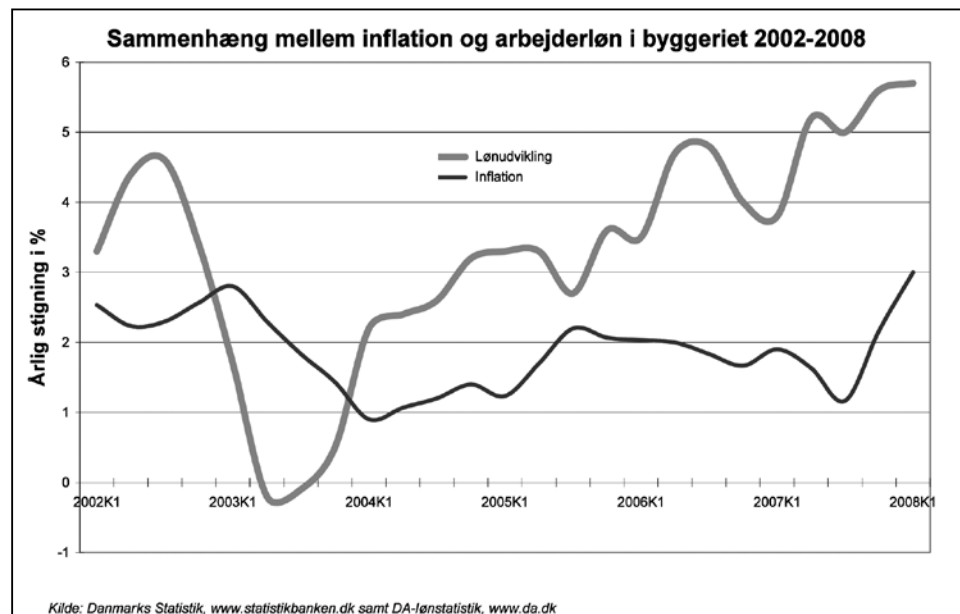
Med de to seneste kvartalstal er toppunktet dog nok nået i denne omgang. Byggeriets lønudvikling vil herefter sandsynligvis flade ud på det høje niveau omkring 5½ pct. et par kvartaler endnu - for så at falde til mellem 4 og 5 % mod slutningen af året. De seneste 7 års udvikling i hhv. byggeløn og inflation fremgår af figuren nedenfor.

OK07 gav betydeligt løft i byggeløn - pensionsforbedringer "up front"

OK07 gav et pænt løft i byggeriets lønudvikling fra et niveau i underkanten af 4 % til over 5 %.

Ved OK07 fik man i byggeriet placeret den aftalte pensionsudbygning på 2 x 0,6 % "up front" dvs. pr. 1. juli 2007 og 1. juli 2008. I de fleste andre brancher - bl.a. industrien - er pensionsforbedringen placeret hhv. i 2008 og 2009 - og det er en væsentlig årsag til, at byggeriets lønudvikling p.t. ligger over det samlede gennemsnit på 4,6 % for det private arbejdsmarked.

For hele DA-området blev den gennemsnitlige årlige lønstigning 4,6 % i 1. kvrt. 08. Lønstigningstakten er dermed uændret. Så trods den kraftigt stigende inflation, er der ikke tale om en accelererende lønudvikling, som ellers er en af forudsætningerne for, at man kan tale om en egentlig såkaldt løn-pris-spiral. BAT

Byggeskadefondens årsberetning 2007 viser, at kvaliteten i de almene byggerier fastholdes trods stor travlhed

Af Camilla Vakgaard

Den seneste opgørelse fra Byggeskadefonden viser, at man kan bygge fejlfrit og uden svigt og mangler

Ved 1-års eftersyn i 2007 var der i kun 2 % af byggerierne så alvorlige svigt, at de normalt anerkendes som dækningsberettigede, hvis de anmeldes som skader. Det er det hidtil laveste antal i fondens over 20-årige historie, og det er bemærkelsesværdigt i en tid, hvor byggeproduktionen ligger på et historisk højt niveau, og hvor der er stor travlhed hos alle byggeriets parter. De alvorlige svigt drejer sig oftest om projekteringsfejl, og forklaringen på det lave antal i en tid med stor travlhed er formentlig, at de almene bygherrer og de projekterende har formået at fastholde fokus på at forebygge fejl i de væsentligste og mest risikofyldte forhold, således som det kræves i bekendtgørelsen om kvalitetssikring.

Antallet af øvrige svigt blev ikke reduceret i 2007 - det lå på samme niveau som året før og må anses som tilfredsstillende. På trods af den stigende travlhed er kvalitetssikringen ikke forringet. Her er imidlertid stadig et stort potentiale for forbedring og besparelser for alle parter, da der fortsat er svigt i ca. 20 % af de ca. 15.000 bygningsdele, der hvert år registreres ved 1-års eftersynene. De stabile, lave tal for svigt i almene byggerier må i øvrigt betegnes som overordentligt tilfredsstillende ved sammenligning med antallet af fejl og mangler ved afleveringsforretningerne i ikke-almene byggerier. Det drejer sig oftest om sjuks og fejl fra de udførendes side, og her tyder målinger og skøn på, at antallet af fejl og mangler har været kraftigt stigende i forhold til året før.

Usædvanlig lav skadedækning og høje erstatninger

Der blev i 2007 kun udbetalt skadedækninger på 37 mio. kr., hvilket er det hidtil laveste siden 1996. Skadedækningerne toppede i 2000-2002 med omkring 120 mio. kr. om året. Herefter er det faldet, således at der gennemsnitligt er udbetalt knap 100 mio. kr. om året i den mellemliggende periode. Samtidig blev der indvundet knap 12 mio. kr. i erstatninger fra ansvarlige projekterende og entreprenører. Det er det højeste erstatningsbeløb, fonden hidtil har indvundet på ét år.

Fakta om Byggeskadefonden

Byggeskadefonden blev oprettet ved lov i 1986 og er en selvejende institution med tre overordnede formål:

1. At forestå og afholde udgifter til eftersyn af støttet boligbyggeri
2. At yde støtte til dækning af byggeskader
3. At bidrage til erfaringer om byggeprocessen og byggeriet til byggeriets parter med henblik på at forebygge byggeskader og fremme kvalitet og effektivitet i byggeriet. Herudover kan fonden med socialministerens godkendelse deltage i øvrige aktiviteter, der har til formål at fremme byggeriets kvalitet og effektivitet.

Der foretages både et 1-års eftersyn (svigt) og et 5-års eftersyn (kontrol). Ved eftersynene vurderes bygningens tilstand og eventuelle skader registreres.

Fonden kan yde dækning af indtil 95% af bygnings ejerens udgifter til udbedring af skader, som har deres årsag i forhold ved opførelsen af byggeriet. Fondens yder dækning til skader, der anmeldes senest 20 år efter byggeriets afleverings- eller skæringsdato.

Ny byggeskadeforsikring for privat boligbyggeri

Folketinget vedtog i 2007, at der med virkning fra 1. april 2008 skal tegnes en privat byggeskadeforsikring for hovedparten af det private nybyggeri af boliger. Ordningen er obligatorisk og har to formål: At indføre en forbrugerbeskyttelse og at hæve kvaliteten i de private boligbyggerier. Den private ordning består af de samme elementer som Byggeskadefonden: 1-års og 5-års eftersyn, skadeforsikring og forebyggende erfaringsformidling. Det er målsætningen, at ordningen kan give de samme kvalitetsforbedringer som Byggeskadefonden har medført. Meget afhænger dog af, hvordan eftersynene udføres, og især af hvordan resultaterne formidles - et forhold, der ikke er ret højt prioriteret i den private ordning. Det er ikke afklaret, om fonden skal medvirke i den nye ordning.

Skadedækning og antal anmeldelser holder samme niveau

Der blev anmeldt byggeskader i 166 byggerier i 2007, hvilket var lidt færre end i 2006, hvor der blev anmeldt

- ▶ 185 sager. Det svarer til niveauet i de sidste 10 år, hvor fonden har modtaget i underkanten af 200 anmeldelser om året.

Der blev afsluttet 160 skadesager i 2007. Endeligt byggeregnskab blev godkendt i 81 sager, hvor skaderne er udbedret, og 75 sager blev afvist fra dækning. Hertil kommer endelig afslutning af et antal langvarige ansvarssager, hvor byggeregnskabet var blevet afsluttet i tidligere år. Den gennemsnitlige skadedækning i de 81 afsluttede byggeregnskaber i 2007 var ca. 430.000 kr. Det svarer til 2006-niveauet og er lavere end i 2001-2002, hvor den gennemsnitlige skadedækning var ca. 750.000 kr. Den faldende skadedækning skyldes, at de gennemsnitlige udbedringsomkostninger er faldet væsentligt i de afsluttede sager siden 2002, og at bygningsejernes gennemsnitlige egenbetalinger er steget fra 15 % til 41 % af udbedringsomkostningerne.

40 % af anmeldelserne afvist

Af de 189 afgørelser, der blev truffet i 2007, blev 114 anerkendt som dækningsberettigede og 75 blev afvist fra dækning. I mange af de anerkendte sager er der også forhold, som er blevet afvist. De 75 afvisninger svarer til 40 % af afgørelserne i 2007, og afvisningerne skyldes, at bekendtgørelsens betingelser for skadedækning ikke var opfyldt. I de seneste år har andelen af afvisninger ligget på et tilsvarende niveau.

Hvor er skaderne?

Der blev anmeldt forholdsmæssigt færrest byggeskader vedrørende ældreboliger. Kun 22 % af anmeldelserne vedrørte disse byggerier, der tilsammen udgør 28 % af alle de byggerier, der hørte under fonden ved starten af 2007. Der blev anmeldt forholdsmæssigt flest skader i byggerier med private andelsboliger, da 33 % af alle anmeldelser vedrørte disse byggerier, som udgjorde 22 % af alle byggerierne.

4/5 eller 133 anmeldelser vedrørte skader i byggerier, der blev afleveret i 1987 - 1995. Den resterende 1/5 eller 33 anmeldelser i 2007 vedrørte byggerier afleveret 1996 - 2005. Antallet af anmeldelser af konstruktive forhold er faldet markant i de senere år. Det samme gælder for anmeldelse af nedbrudte tage med teglsten. Sidstnævnte fald skyldes antagelig milde vintre.

1-års eftersyn

Fonden afsluttede i 2007 sagsbehandlingen af 244 bebyggelser med 6.047 boliger. I 6 bebyggelser svarende til godt 2 % blev der registreret

i alt 6 svigt i gruppe 4¹, der skal udbedres i umiddelbar forlængelse af 1-års eftersynet, og som normalt omfattes af fondens dækning. Det er det hidtil laveste omfang. Antallet var knap 30 % i de byggerier, der blev afleveret i starten af 1990'erne. De 6 svigt i gruppe 4 fordeler sig med 3 svigt i bærende og stabiliserende konstruktioner. De drejede sig primært om udførelsesfejl, men der var også projekteringsfejl. De øvrige 3 svigt fordeler sig med 1 svigt i hhv. tage, vådrum og fundamenter.

Tabel 1: Svigt i gruppe 4 og 5² ved 1-års eftersyn

Svigt i gruppe 4 og 5	
2003	3 %
2004	4 %
2005	4 %
2006	3 %
2007	2 %

Kilde: Byggeskadefondens Årsberetning 2007 s. 9

De almene bygherrer og de parter, der opfører almene byggerier, fastholder dermed de meget markante kvalitetsforbedringer, der blev påbegyndt i starten af 1990'erne.

Den byggetekniske kvalitet i private nybyggerier registreres ikke på samme måde som i Byggeskadefonden, men byggeriets parter og vidensinstitutioner vurderer, at der er væsentlig færre svigt og fejl i almene end i private nybyggerier. Bl.a. derfor er der nu indført en byggeskadeforsikringsordning for privat boligbyggeri.

5-års eftersyn

Fonden afsluttede i 2007 sagsbehandlingen af 376 bebyggelser med 8.393 boliger. Der har tidligere været foretaget 1-års eftersyn af disse bebyggelser. I 13 af bebyggelserne svarende til godt 3% blev der registreret 13 svigt i gruppe 4, der skal udbedres i umiddelbar forlængelse af 5-års eftersynet.

Ved 1-års eftersynene blev de 13 svigt i

1 Gruppe 4: Bygningsemnet har byggetekniske svigt eller byggeskade af stort omfang. Der er stor sandsynlighed for, at der udvikles en byggeskade, eller at en byggeskade udvikles yderligere. Der skal foretages udbedring i forlængelse af eftersynet.

2 Gruppe 5: Bygningsemnet har byggetekniske svigt eller byggeskade, der er alvorlige og af betydning for personsikkerheden. Der skal omgående gribes ind med forebyggende foranstaltninger.

► **Tabel 2: Sagsbehandlede 1-års eftersyn 2007**

	Almene familieboliger	Private andelsboliger	Ældreboliger	Ungdomsboliger	I alt
Antal sagsbehandlede bebyggelser	70	11	152	11	244
Antal sagsbehandlede boliger	1.727	178	3.547	595	6.047
Byggerier med svigt i gruppe 4	3	0	3	0	6
Boliger med svigt i gruppe 4	140	0	36	0	176
Byggerier med svigt i gruppe 4 i forhold til bebyggelser i alt	4 %	0 %	2 %	0 %	2 %
Boliger med svigt i gruppe 4 i forhold til boliger i alt	8 %	0 %	1 %	0 %	3 %

Kilde: Byggeskadefondens Årsberetning 2007 s. 10

gruppe 4 registreret således: I 3 bebyggelser var svigtene også vurderet til gruppe 4, i 9 bebyggelser blev svigtene vurderet til gruppe 2 eller 3 og i 1 bebyggelse blev svigtene ikke registreret. De 13 svigt er altså forværret i løbet af den 4-årige periode og de ansvarlige har enten ikke foretaget udbedringer eller har foretaget delvise, men ikke tilstrækkelige udbedringer. Fonden indførte derfor en ny praksis i 2004, således at fonden nu 1½ år efter, at et byggeri med gruppe 4-svigt er blevet afleveret og taget i brug, kontrollerer, om bygningssejeren har fået foretaget udbedring af svigtene.

Ved 1-års eftersynene var der svigt i gruppe 4 i 11 svarende til 3 % af de 376 bebyggelser. Heraf var der i 3 af bebyggelserne fortsat svigt i gruppe 4 ved 5-års eftersynene, fordi svigtene fra 1-års eftersynene kun var blevet udbedret meget mangelfuldt eller slet ikke. Det betyder, at der i de øvrige 8 bebyggelser ved 5-års eftersynene ikke længere var svigt i gruppe 4. Det viste sig dog ved 5-års eftersynene, at svigtene i disse 8 bebyggelser kun var delvis udbedret, men så meget, at de resterende svigt ved 5-års eftersynene ikke længere blev vurderet til gruppe 4.

Der blev registreret 13 svigt i gruppe 4 fordelt

Tabel 3: Svigt i gruppe 4 og 5 i 5-års eftersyn

Svigt i gruppe 4 og 5	
2003	10 %
2004	8 %
2005	6 %
2006	4 %
2007	3 %

Kilde: Byggeskadefondens Årsberetning 2007 s. 12

på 13 bebyggelser. I 6 tilfælde drejede det sig om projekterings- og udførelsessvigt ved de bærende og stabiliserende konstruktioner, herunder specielt tagkonstruktionernes stivhed og fastgørelse til yder- og indervægge. I 5 tilfælde drejede det sig om svigt vedrørende ydervægge herunder især, at terrænet omkring bygningerne ligger for højt, og at ydervæggene og soklerne ikke er vandtætte, hvorved der med tiden kan opstå fugt-, skimmel- og rådskeer i gulve og vægge. I 1 tilfælde drejede det sig om svigt i en uventileret tagkonstruktion, hvor der allerede ved 1-års eftersynet var tegn på bl.a. fugtskader og sidste svigt vedrører VVS arbejde. BAT

Tabel 4: Sagsbehandlede 5-års eftersyn 2007

	Almene familieboliger	Private andelsboliger	Ældreboliger	Ungdomsboliger	I alt
Antal sagsbehandlede bebyggelser	168	32	163	13	376
Antal sagsbehandlede boliger	3.222	669	4.006	496	8.393
Byggerier med svigt i gruppe 4	6	3	4	0	13
Boliger med svigt i gruppe 4	149	57	155	0	361
Byggerier med svigt i gruppe 4 i forhold til bebyggelser i alt	4 %	9 %	2 %	0 %	3 %
Boliger med svigt i gruppe 4 i forhold til boliger i alt	5 %	9 %	4 %	0 %	4 %

Kilde: Byggeskadefondens Årsberetning 2007 s. 13

BvB beretning 2007: Procenten for væsentlige svigt og skader er for første gang 0!

Af Camilla Vakgaard

Formålet med BvB's eftersyn er at registrere svigt og skader, så der hurtigst muligt kan rejses krav om udbedring overfor de ansvarlige parter.

For ejendomme, hvor ejeren har fået tilsagn om offentlig støtte inden 1. januar 1998 (gammel ordning), skal BvB kun gennemføre et 5-års eftersyn. For ejendomme med tilsagn efter 1. januar 1998 (ny ordning) kan BvB gennemføre to eftersyn, nemlig 1- og 5-års eftersyn.

BvB har siden 1995 gennemført 5-års eftersyn af 2.376 ombygninger efter gammel ordning, og 1-års eftersyn af 705 ombygninger efter ny ordning. Af sidstnævnte er der endvidere gennemført 5-års eftersyn af 369 ejendomme.

Gammel ordning 5-års eftersyn

I 2007 er der gennemført 24 eftersyn og ét særligt byggeteknisk eftersyn. Der er registreret svigt og skader i 70 ud af 373 bygningsdele. Dette svarer til et gennemsnit på 19 %. Der er ikke registreret væsentlige svigt og skader.

Ny ordning 1-års eftersyn

I 2007 er der gennemført 55 eftersyn. Der er registreret svigt og skader i 93 ud af 569 bygningsdele. Dette svarer til et gennemsnit på 16 %. Der er ikke registreret væsentlige svigt og skader.

Ny ordning 5-års eftersyn

BvB har i 2007 gennemført 5-års eftersyn i 83 sager, hvor der tidligere er gennemført 1-års eftersyn, og ét særligt byggeteknisk eftersyn. Der er registreret svigt og skader i 267 ud af 1.022 bygningsdele. Dette svarer til et gennemsnit på 26 %. Der er ikke registreret væsentlige svigt og skader.

Udviklingen i svigt og skader

BvB har siden 1995 gennemgået ca. 47.500 bygningsdele. Niveaet for alle typer svigt og ska-

der er næsten halveret, siden de første eftersyn blev gennemført i 1995. Hovedparten af disse konstaterede svigt og skader er af mindre omfang eller væsentlighed. Procenten for ejendomme med væsentlige svigt og skader har været meget lav de seneste år. I 2005 og 2006 har andelen udgjort 1 % og i 2007 er procenten for første gang faldet til 0.

Der er ingen tvivl om, at muligheden for at gennemføre et eftersyn inden 8 måneder efter byggeriets aflevering har haft en væsentlig effekt på denne udvikling. Siden de første 1-års eftersyn blev gennemført i 1999 har det været klart for rådgivere og entreprenører, at arbejdet bliver eftersat kort tid efter byggeriets aflevering, og dette har haft en positiv indflydelse på det færdige resultat.

En medvirkende årsag til den positive udvikling er også erfaringsopsamlingen og den tilhørende formidling, som er en af BvB's vigtige opgaver. BvB har gennem årene bl.a. fremhævet brugen af robuste og gennemprøvede løsninger f.eks. inden for tage og vådrum.

Svigt er, når materialer, konstruktioner eller bygningsdele ikke har de egenskaber, som de bør have i henhold til indgåede aftaler, offentlige forskrifter eller almindelig god byggeskik.

Skade er, når svigt giver sig udslag i brud, lækage, deformation, ødelæggelse eller svækkelse. En **væsentlig skade**, ud fra en byggeteknisk og økonomisk vurdering, kan være **dækningsberettiget**.

BvB yder økonomisk støtte til udbedring af væsentlige byggeskader, der hidrører fra gennemførelsen af byggeri eller ombygninger støttet efter byfornyelsesloven. Den forsikringsmæssige side af BvB's virke er bl.a. knyttet sammen med kravet om kvalitetssikring af såvel projekt som arbejdets udførelse, så antallet af byggeskader minimeres.

Fra det tidspunkt, hvor byggeriet er afleveret, har entreprenører og rådgivere et 5-årigt ansvar.

I den periode har de både ret og pligt til at udbedre svigt eller skader, som de er ansvarlige for. I samme periode dækker BvB derfor kun væsentlige byggeskader i de tilfælde, hvor entreprenøren eller rådgiveren er gået konkurs eller på anden måde ikke er i stand til at opfylde deres forpligtelser. I praksis volder det imidlertid en del bygherrer problemer at få entreprenører og rådgivere til at udføre den udbedring, de er ansvarlige for. I de tilfælde, hvor det drejer sig om væsentlige byggeskader, hjælper BvB bygherren med at få sagerne løst ved forligsforhandlinger, syn og skøn eller voldgift.

Fra det 5. til det 20. år dækker BvB indtil 95 % af udgiften til udbedring af væsentlige byggeskader efter fradrag for opbrugt levetid og eventuelle forbedringer i den byggetekniske kvalitet. Den resterende del afholdes af ejeren som en slags selvrisiko. Byggeskader skal anmeldes inden 20 år efter afleveringen.

Anmeldte skader

BvB har i 2007 modtaget 18 skadeanmeldelser mod 22 anmeldelser året før. Antallet ligger lidt under gennemsnittet for de 5 forudgående år. Erfaringerne viser imidlertid, at antallet af skadeanmeldelser kan variere meget fra år til år. Det akkumulerede antal anmeldte skader har siden 2001 udgjort ca. 5 - 6 % af det akkumulerede

antal eftersyn. I alt har BvB siden sin oprettelse modtaget 222 skadeanmeldelser. Heraf er godt en tredjedel anerkendt som dækningsberettigede.

BvB har tidligere modtaget lidt over halvdelen af anmeldelserne i tilknytning til sine eftersyn og resten efter udløbet af den 5-årige ansvarsperiode. De seneste år har der imidlertid været en stigning i antallet af anmeldelser, hvor den 5-årige ansvarsperiode er udløbet. Disse sager udgør nu ca. 72 % af nye skadeanmeldelser. BvB får altså således flest anmeldelser i de ældste ombygninger.

Tag er fortsat det største problem

Skader på tag udgør fortsat den største andel af de skader, der anmeldes til og anerkendes som dækningsberettigede af BvB. Anmeldte skader på tag udgør 41 % af alle anmeldte skader. Anerkendte skader på tag udgør 51 % af de anerkendte skader.

Tagskader skyldes ofte et samspil af flere forskellige faktorer, men fælles for dem er, at de registrerede problemer knytter sig til fejl både ved projekteringen og udførelsen. Tagskader er forholdsmæssigt dyre at udbedre blandt andet på grund af de ofte store udgifter til stillads. Skader på tag udgør således 59 % af de anslåede udbedringsudgifter. *BAT*

Videoovervågning er et tiltagende fænomen

Af Ulrik Spannow

Overvågning af arbejdspladser bliver mere og mere udbredt. BAT opfordrer til, at spørgsmålet om overvågning behandles i virksomhedens SU

Flere og flere virksomheder indfører videoovervågning for at bekæmpe svind og tyveri på arbejdspladserne. Men samtidig med at videoovervågning kan bekæmpe kriminalitet, gør overvågningen det muligt at kontrollere, om medarbejderne er effektive - og det kan selvsagt være et stort pres. I BAT hører vi jævnligt om medarbejdere, der oplever, at videoovervågning er ubehagelig og medfører dårlig stemning og trivsel på arbejdspladsen.

En sag for SU

Samarbejdsudvalget (SU) er stedet, hvor ledelse og medarbejdere kan være i dialog om spørgsmål, der har betydning for medarbejdernes trivsel og virksomhedens konkurrenceevne.

Selvom Samarbejdsaftalen mellem DA og LO ikke taler direkte om videoovervågning, vil det være naturligt, at SU inddrages i spørgsmålet om videoovervågning på arbejdspladsen.

Videoovervågning er et anliggende for SU, fordi videoovervågning

- er et spørgsmål, der kan have betydning for medarbejdernes trivsel
- der er tale om forhold på det personalepolitiske område
- der er tale om de lokale arbejds- og velfærdsforhold, og
- der er tale om indsamling og opbevaring af persondata

Dette er alt sammen områder, som hører til i SU.

Aftale om kontrolforanstaltninger

Videoovervågning kaldes også for en "kontrolforanstaltning", og det er netop temaet for en aftale, som DA og LO har indgået.

Det fremgår bl.a. af aftalen, at kontrolforanstaltninger...

- skal være saglig begrundet i driftsmæssige årsager og have et fornuftigt formål
- ikke må være krænkende over for lønmodtagerne

- ikke må forvolde lønmodtagerne tab eller nævneværdige ulemper
- skal være indrettet således, at der er et rimeligt forhold mellem mål og midler.

Arbejdsgiveren skal underrette lønmodtagerne om nye kontrolforanstaltninger senest 6 uger inden, de iværksættes.

Aftalen om kontrolforanstaltninger gælder ikke, hvis der i den relevante overenskomst er fastsat egne regler om kontrolforanstaltninger. Derfor må man som SU-medlem huske at se efter i overenskomsten, om der står noget om videoovervågning.

Hvad kan der gøres i SU?

Opgaven i SU kan siges at være at fastlægge principper for videoovervågning i virksomheden. Sådanne principper kan bl.a. omfatte de forhold, der følger af aftalen om kontrolforanstaltninger.

Men i SU kan det også være relevant at afklare...

- hvorfor det er nødvendigt med videoovervågning?
- hvordan overvågningen skal ske?
- hvor overvågningen skal ske? - er det nødvendigt i det påtænkte omfang?
- hvad de indsamlede data skal bruges til?
- hvem der har adgang til disse data og under hvilke omstændigheder?
- hvor og hvor længe optagelserne opbevares?

Der er flere love, der har indflydelse på videoovervågning, bl.a. lov om tv-overvågning. Her fremgår det, at der altid skal oplyses om, at der foregår overvågning "... ved skiltning eller på anden tydelig måde".

Hvis du har spørgsmål til arbejdet i SU, er du altid velkommen til at rette henvendelse til BAT's samarbejdskonsulent, Ulrik Spannow; telefon 88 92 11 11 eller ulrik.spannow@bat-kartellet.dk

BAT

Vismænd: Byggebeskæftigelse falder med 10.000 personer frem mod 2010

Af Bo Sandberg

Det Økonomiske Råds formandskab (vismændene) forudser i den nye vismandsrapport et samlet fald på 10.000 beskæftigede i byggebranchen i de tre prognoseår 2008, 2009 og 2010 tilsammen. BAT har i det hele taget gennemlæst vismandsrapporten med "byggebriller". Det er der kommet denne artikel ud af

10.000 mistede byggejob på tre år er en markant tilbagegang, der svarer til et gennemsnitligt årligt fald i byggeaktiviteten på 2 % - men er ikke en dommedagsprofeti, som man ellers nogen gange støder på i mediebilledet i denne tid. Trods betydelig usikkerhed i den nuværende situation er BAT tilbøjelig til at være enig i DØR's konjunkturvurdering - og det aktuelle fald i byggebeskæftigelsen skal ses på baggrund af ca. 27.000 nye årsværk i byggebranchen (netto) fra 2004 til 2007.

BAT mere pessimistisk i 2008

I forhold til 2008 - isoleret set - er BAT dog noget mere pessimistisk end vismændene. DØR regner kun med et fald i byggebeskæftigelsen på 1.000 personer i 2008. BAT forventer et fald i beskæftigelsen på mindst 4.000, men måske mere pga. det tåbelige, unødvendige og konjunkturmedløbende loft over kommunernes anlægs- og vedligeholdelsesaktiviteter i Finansloven for 2008.

Meget stor usikkerhed i 2009 og 2010

Det er altid særlig vanskeligt at komme med økonomiske spådomme i tiden omkring en konjunkturvending. Usikkerheden på boligmarkedet og de internationale markeder gør det ikke lettere.

Derfor er der en vis risiko for, at konjunkturd udviklingen herhjemme - og dermed også byggeaktiviteten - tager et kraftigere dyk end DØR forudser.

Faktisk er det langt sværere at forudse byggebranchens aktivitetsmæssige udvikling i 2009 og 2010 end i årene fra 2012 og frem - for til den tid vil Femernbro, Metro Cityring og energiretning af den eksisterende boligmasse igen sikre beskæftigelse i byggeriet.

Kraftig nedjustering i DØR-skøn over boliginvesteringer

Den accelererende nedadgående udvikling i boligmarkedet og byggeaktivitet har ført til en kraftig nedjustering af DØR's skøn over boligbyggeri & -vedligeholdelse: På blot et halvt år har DØR ændret sit skøn for boliginvesteringer fra et samlet fald på 4,7 % (november 2007) til nu et fald på 11,0 % for den samlede periode 2008-2010.

Høj inflation speeder tilpasningen på boligmarkedet op: Øget risiko for "kold tyrker"

Vismændene forudser ret moderate gennemsnitlige fald i boligpriserne: -0,9 %, -1,0 % og -1,6 % i de tre år 2008, 2009 og 2010 respektive.

Hertil skal dog lægges, at den nuværende inflation på over 3 % for den enkelte familie indebærer et større reelt prisfald på boligen. Dermed fører de høje forbrugerpriser reelt til en hurtigere tilpasning i nedadgående retning på hele boligmarkedet. Konsekvensen er en forøget risiko for en kold tyrker.

Endnu en runde om de afdragsfrie lån...

Siden introduktionen af afdragsfrie lån i 2003 har DØR været nødt til at ændre synet på disse flere gange. Til at begynde med blev de vurderet til ikke at have realøkonomisk effekt overhovedet. Det synspunkt er undervejs gennem boligprisernes himmelflugt blevet modereret - og i 2008 er DØR's vurdering (s. 52): "Boligpristigningerne har været drevet af den gode konjunktursituation, lave renter, skattestoppet, og sandsynligvis har der også været en vis effekt af de afdragsfrie lån."

DØR kan dog ligeså godt droppe ordet "sandsynligvis". Der er nemlig ingen tvivl om, at de

- ▶ afdragsfrie lån har bidraget markant til en kraftigere stigning i boligpriserne end ellers – og dermed også en overvurdering i markedet, som den nuværende nedgang i boligpriserne forsøger at korrigere for. Det er det, som i økonomisk teori hedder “overshooting”,

Politik-anbefalinger en pose blandede bolsjer

DØR vurderer, at den strukturelle ledighed befinder sig på ca. 125.000 fuldtidsledige. Dermed har man reelt ikke ændret det skøn nedad siden efterårsrapporten (men kun foretaget en mekanisk ændring som følge af Danmarks Statistiks ændrede opgørelsesmetode). Det skøn er dog overvurderet.

Hvis man i nutidens økonomi overhovedet efterhånden kan tale om en strukturel ledighed, så er den snarere mellem 80.000 og 100.000 end på 125.000. Der er så megen inertie og tilpassnings-træghed på arbejdsmarkedet, at selv kortvarig nedbringelse af ledigheden har langsigtede (i den nuværende konjunktursituation) positive effekter på den såkaldte strukturelle ledighed.

Gammel hest trækkes af stalden

DØR foreslår en forkortelse af dagpengeperioden fra 4 til 2½ år.

Det er selvfølgelig ingen naturlov, at dagen-

geperioden skal være på 4 år – men det er svært at se nogen presserende grund til en selvpine- riske nedskæringsøvelse, som DØR foreslår. Hvis dagpengeperioden forkortes til fx 3½ eller 3 år, skal det som minimum kompenseres provenu- neutralt med tilsvarende højere dagpengeydelse i starten af ledighedsperioden (dvs. en forhø- jelse af dagpengemaximum på 703 kr. pr. dag). DØR redegør for, at dagpengemax i flexicurity- højborgen Danmark i øjeblikket blot svarer til ca. 60 % af gennemsnitslønnen i den private sektor. I Norge er det tilsvarende tal 70 %.

Fokus på skævheder i pensionstilværelsen

DØR sætter til gengæld en spændende dagsor- den med forslaget om et loft over pensionsind- betalinger på 100.000 kr. pr. år – en øvelse, der vil indbringe et provenu på 3 mia. kr., der kan bruges til at hæve topskattegrænsen med 27.000 kr. Derved kan næsten 250.000 lønmodtagere undgå at skulle betale topskat.

Også idéen om en obligatorisk pensionsord- ning for overførselsmodtagere er en sympatisk idé og en nødvendig debat at sætte i gang. I dag opstår der jo groteske forskelle i de økonomiske vilkår for fremtidens pensionister bl.a. betinget af forskelle i deres ledighedsrisiko, mens de var på arbejdsmarkedet.

BAT

Indtryk fra Australien

Af Gunde Odgaard

BAT-kartellets medarbejder Sidse Buch modtog i 2005 Den gule Mursten fra Boligfonden Kuben, som er et rejselegat på 30.000 kr. Legatet brugte hun til en studietur til Australien i tre måneder i vinteren 2008, og her følger tre artikler med indtryk fra rejsen.

Fagforeningernes rolle i det australske samfund

Af Sidse Buch

Den generelle modvilje mod fagforeninger i Australien har nødvendiggjort, at der benyttes en række forskellige alternativer til at organisere arbejdskraften og skaffe sig opmærksomhed i medierne

Der er en generel modvilje mod fagforeninger i Australien: De fleste vil gerne have de fordele, som fagforeningerne kan forhandle sig frem til med virksomhederne, men det er kun de få, som også er indstillet på at bidrage til fællesskabet ved at være medlem. Fællesskabsfølelse og solidaritet er ikke ord, som klinger sødt i ørene på store dele af befolkningen, og i det hele taget har fagbevægelsen hårde odds, når det gælder organisering af bygningsarbejdere i Australien.

Kun 20 % organisationsgrad

I CFMEU, Construction, Forestry, Mining and Electrical Union, som er den største australske fagforening i bygge- og anlægsindustrien, er organisationsgraden lav - ca. 20 %. Desuden har man ingen generelt dækkende brancheaftaler, men forhandler aftaler hjem med enkelte virksomheder, hvoraf de fleste som regel endda kun gælder for enkelte byggepladser. En CFMEU-aftale giver typisk bygningsarbejderne store forbedringer i form af bedre pensionsforhold, højere løn, færre arbejdstimer, forsikring i forbindelse med uheld mv.

Sikkerhed er omdrejningspunkt for foreningens arbejde

Fagforeningen er meget optaget af at øge sik-

kerheden i byggeriet og tager i den forbindelse en række initiativer. På dette område gør man i høj grad brug af medierne og den offentlige mening. Der dør ca. 50 mænd som følge af ulykker i den australske byggeindustri om året ud af en samlet byggebeskæftigelse på ca. 900.000 personer. Dertil kommer dem, som dør af følgesygdomme som asbest og hjerteanfald samt de utallige skader og sygedage.

Man bruger konkrete sager til at sætte fokus på og skabe mediebevågenhed omkring de store problemer vedrørende sikkerhed i byggesektoren. Som eksempel blev en mand af Maori-afstamning (det oprindelige folk i New Zealand) dræbt på en byggeplads i november 2007. Arbejdsgiveren havde ikke indbetalt den lovlige forsikring, så der var ingen erstatning til de efterladte. Enken var knap 40 år, uuddannet og har 5 børn i alderen 5 - 16 år, og familien var helt afhængig af mandens indkomst. Efter mandens død så familiens situation fortvivlende ud, og bl.a. var den ældste pige nødt til at opgave sin skolegang for at tage job i en fast food-restaurant for at deltage i forsørgelsen af familien. Manden var ikke medlem af fagforeningen; men alligevel hjalp CFMEU enken med at skabe opmærksomhed om sagen, og efter tre måneders intens kamp med blokade og protest gik bygherren i

► marts 2008 ind på at betale 155.000 australske dollars i erstatning - ca. 725.000 kr. til enken. Sagen vakte mediernes opmærksomhed, og enken stod frem og talte varmt for værdien af at være medlem af en fagforening. På den måde fik begge parter noget ud af at arbejde sammen.

Hjælp til alkoholafvænning

Udover organisering og sikring af ordentlige løn- og arbejdsforhold i byggeriet tilbyder fagforeningen i vidt omfang hjælp og bistand til medlemmerne på det personlige plan. F.eks. tilbydes programmer til alkohol- eller narkoafvænning, hjælp til efterladte i forbindelse med dødsfald, etablering af steder, hvor folk kan praktisere deres tro, og der afholdes arrangementer, hvor medlemmer har mulighed for at være sammen i festligt lag. I det hele taget gør fagforeningen en del for at få rollen som samlingspunkt i et lokalområde, hvor det er naturligt at mødes på tværs. F.eks. lægger CFMEU lokaler til afholdelse af en buddhistisk gudstjeneste for nogle af de kinesiske medlemmer hver lørdag, indtil det igangværende byggeri af et tempel bliver færdiggjort.

Miljø- og kulturforkæmpere

CFMEU har været foregangsmand for at indføre Green Bans, hvilket især var brugt i 1970'erne. Det gik ud på at udstede et forbud mod nedrivning og udførelse af bygningsarbejde til støtte for bevarelse af historiske bygninger eller miljø. F.eks. skulle de gamle bygninger i The Rocks i Sydney - det sted, hvor det hele begyndte, og hvor alle straffefanger satte første fod på australsk jord - have været jævnet med jorden og erstattet af moderne højhuse i stål, glas og beton, ligesom størstedelen af bygningerne i Sydneys centrum. Men så iværksatte byggefagforeningen et Green Ban, og bygningerne blev bevaret. Lignende aktioner har været iværksat i andre sammenhænge og har ført til bevarelse af en række historiske bygninger, havneområder og bevaringsværdige grønne områder.

I det hele taget tager byggefagforeningen en række initiativer, som er baseret på solidaritet, medfølelse og retfærdighed. En meget vigtig sidegevinst i denne sammenhæng er et bevidst fokus på positiv omtale i medierne med det formål at få flere medlemmer og dermed blive større, stærkere og mere indflydelsesrig. **BAT**

Store udfordringer med udenlandsk arbejdskraft i Australien

Af Sidse Buch

Den australske byggesektor er oversvømmet af udlændinge og illegale arbejdere med store konsekvenser for uddannelsessystemet og løn- og arbejdsforholdene

Sammenlignet med australske forhold er de danske udfordringer i forbindelse med udenlandsk arbejdskraft små. Den største udfordring for Danmark ligger i at finde en rutinemæssig måde at tackle problemerne på, fordi udenlandsk arbejdskraft først er kommet på dagsordenen inden for de senere år.

For Australien er udenlandsk arbejdskraft ikke et nyt fænomen. Den australske befolkning på godt 21 millioner mennesker er en smeltedigel af mange forskellige nationaliteter, som løbende

igennem landets godt 200-årige historie er blevet mere og mere multietnisk. Særligt i tiden efter 2. verdenskrig og frem til i dag er der løbende sket udvidelser af befolkningen med personer fra mange forskellige folkeslag. Af den grund er det australske samfund også på mange måder langt mere tolerant end det danske.

På trods heraf er landet præget af en række sociale spændinger, som særligt blev skærpet i perioden 1996-2007, hvor landet var underlagt et ultraliberalt styre. Det konservative partis le-

der, John Howard, ledede landet inspireret af Reagans og Thatchers minimalstatspolitik med kraftig reduktion af staten og svækkelse af fagforeningerne til følge. Ved parlamentsvalget i november 2007 overtog Labourpartiet imidlertid magten ved en jordskredssejr, og med Kevin Rudd ved roret håber mange, at såvel indenrigs- som udenrigspolitikken nu får et mere humant udtryk.

Nemmere fodfæste for udenlandsk arbejdskraft

I årene under liberalt styre blev der slækket kraftigt på reglerne for ansættelse af udenlandske arbejdere. Tidligere var det nødvendigt med en permanent opholdstilladelse for at kunne tage arbejde, mens det nu er tilladt at ansætte midlertidige gæstarbejdere i mellem 3 måneder og 4 år. I løbet af en 10 års periode er antallet af udstedte midlertidige visas steget med 225% fra knap 200.000 i 1996-97 til ca. 450.000 i 2005-2006. Regeringens rationale for at løse op for reglerne har været at råde bod på manglen på faglige kvalifikationer, som angiveligt har stået i vejen for væksten i australsk økonomi.

Udviklingen har imidlertid vist, at der importeres arbejdskraft til områder, hvor der er ledige australske arbejdere, og samtidig er der kræfter, som arbejder for også at åbne op for import af ufaglært arbejdskraft. Fagforeningerne er selvkært bange for, at dette yderligere vil underminere arbejdsmarkedets løn- og arbejdsforhold. I forvejen arbejder de fleste gæstarbejdere på minimallønsatsen, som ikke svarer til arbejdsmarkedets gængse niveau. Desuden er der blandt de svagt stillede og ubeskyttede gæstarbejdere langt flere arbejdsulykker end blandt australiere.

Dertil kommer, at den lette adgang til faglært udenlandsk arbejdskraft har medført, at arbejdsgiverne i vid udstrækning undlader at uddanne lærlinge og efteruddanne svendene. Det ellers velfungerende uddannelsessystem er således i fuld gang med at blive undermineret, og manglen på arbejdskraft får på den måde en selvforstærkende effekt, fordi der på langt sigt vil blive endnu større mangel på faglærte.

Udover de legale gæstarbejdere på midlertidig opholdstilladelse estimeres antallet af illegale arbejdere i Australien til at være ca. 60.000 personer (2007). Herudover tager mange vestlige turister og backpackere hvert år midlertidigt arbejde i byggeriet på et såkaldt arbejdsferievisa. Antallet er også her eksploderet: i 1995-96

blev der udstedt ca. 35.000 visas, mens tallet i 2005-06 var 112.000 visas svarende til en stigning op 320 %. Derudover er antallet af studentervisas næsten firedoblet i perioden, til nu at omfatte næsten 200.000. Studenter har i de fleste tilfælde mulighed for at arbejde 20 timer om ugen.

I alt er beskæftigelsen i Australien ca. 10.700.000 personer, mens arbejdsløsheden er på 4,2 % (april 2008).

Legale og illegale arbejder især i bygge- og anlægsindustrien

Størsteparten af såvel legale som illegale gæstarbejdere arbejder i bygge- og anlægsindustrien, alternativt på det grønne område eller i rengøringsbranchen, fordi det her er lettest for udenlandsk arbejdskraft at få fodfæste på det australske arbejdsmarked.

For det første er det ikke strengt nødvendigt at kunne tale engelsk for at udføre opgaverne i disse brancher, og for det andet er der mangel på arbejdskraft, hvilket i særlig grad gælder i byggesektoren. Det betyder, at nationaliteterne i byggeriet spænder bredt, fra sudanesere, kinesere, indere, vietnamesere, burmesere, koreanere, filippinere, thaier og maorier til italienere, portugisere, grækere, østeuropæere og iranere. Langt fra alle taler engelsk, og fagforeningen har været nødt til at indrette sig efter at kunne håndtere denne situation. Der tales f.eks. 10 forskellige sprog på Sydney-kontoret af den største fagforening i bygge- og anlægsindustrien, CFMEU, Construction, Forestry, Mining and Electrical Union. Man har desuden ansat fremmedsprogede konsulenter, som ikke laver andet end at opsøge udenlandske arbejdere på byggepladserne.

Udviklingen i den danske byggesektor går i retning af flere udlændinge

Sammenlignet med Australien er Danmark langt fra at have problemer med udenlandsk arbejdskraft. Men hvis ikke der konstant er fokus på området risikerer vi at ende i samme liga om nogle år. Det vil være en katastrofe for den danske byggesektor, hvis mestrene undlader at tage lærlinge, fordi det er nemmere at ansætte billig udenlandsk arbejdskraft. Desuden vil alle tiltag i retning af at forbedre kvaliteten og produktiviteten i sektoren blive endnu svære at gennemføre, fordi mange tiltag kræver, at folkene på pladsen kan tale og forstå dansk. BAT

Hetz mod de australske fagforeninger

Af Sidse Buch

De australske fagforeninger har været under hårdt pres i de sidste 12 års liberale styre og har mistet hårdt tilkæmpede rettigheder. Tegn i det danske samfund går i samme retning, og vi skal lære af de australske erfaringer

De australske fagforeninger er dagligt oppe i mod en række udfordringer, som ikke kan sammenlignes med de danske. Udfordringerne er af en helt anden kaliber, men alligevel er der tegn på, at holdningerne og udviklingen i det danske samfund bevæger sig i retning af mere liberalisme, mere ulighed og accept af stækkede fagforeninger – ligesom i Australien. Derfor skal vi lære af, hvad der sker andre steder, også selvom det foregår på den anden side af jordklo- den.

Fagforeningerne hårdt ramt af den liberale regeringsperiode

Medarbejderne i den største australske fagforening i bygge- og anlægsindustrien, CFMEU, Construction, Forestry, Mining and Electrical Union, er i det daglige oppe imod en række udfordringer. Organisationsprocenten er lav, der er mange illegale arbejdere i branchen, overenskomstforhandlinger foregår på virksomhedsniveau og er meget tidskrævende; bare for at nævne nogle stykker. Hertil kommer, at den liberale regering, som styrede landet i perioden 1996-2007, indførte en række begrænsninger i fagforeningernes arbejde. Nogle af disse begrænsninger var skræddersyet til særligt at ramme byggefaget, fordi CFMEU tidligere var en meget stærk fagforening.

Byggepladspoliti

I dag eksisterer der således et særligt byggepladspoliti, the Australian Building and Construction Commissioner, som har ret til uanmeldt at dukke op på byggepladserne og bl.a. udspørge bygningsarbejderne om indholdet af fagforeningsmøder. Der er skrappe restriktioner for, hvad der må tales om på møderne, og hvilket materiale, der må uddeles.

Byggepladspolitiet har ret til at tvinge arbejdere til at svare på spørgsmål uden at blive stil-

let foran en dommer. Der er eksempler på, at fagforeningsfolk er kommet i fængsel, fordi et møde har varet i længere tid end frokostpausens længde, eller fordi man har nægtet at udtale sig.

Fagforeningsfolkene må desuden kun besøge byggepladser, hvor der i forvejen arbejder organiserede folk, og besøgene må kun foregå i den halve time, som er afsat til frokostpause. Tidligere havde man også en pause om formiddagen, men den er, ligesom flere andre rettigheder, blevet inddraget.

F.eks. har den tidligere regering inddraget fagforeningens skoler og indført love imod undervisning i arbejdstiden. Derfor har fagforeningerne i dag svært ved at få uddannet tillidsfolk.

Ikke længere ytringsfrihed

Hetzen mod fagforeningerne under det liberale styre gik så langt som til at blande sig i sprogbru- gen i de kollektive aftaler og beklædningen på byggepladsen. F.eks. er ordet "union" blevet bandlyst – i de kollektive aftaler må man ikke længere skrive "union agreement".

Det hedder nu "employee agreement", lige- som "union representative" nu hedder "employee representative". På byggepladsen må bygningsarbejderne ikke have fagforeningsbadges på eller sætte klistermærker på hjelmene, som har relation til fagforeningen. Det vil sige, at man faktisk har indskrænket ytringsfriheden for bygningsarbejderne i det ellers demokratiske land.

Alle disse regler gælder endnu i 2008, og fagforeningerne har ikke meget tiltro til, at de vil blive ophævet foreløbig. Vurderingen lyder, at den nytiltrådte Labourregering ikke tør røre alt for meget ved arbejdsmarkedslovgivningen i embedsperioden, for man vil helst ikke nøjes med kun at sidde en enkelt valgperiode på tabu- retterne! BAT

.....
Udgivet af BAT-kartellet,
Kampmannsgade 4,
1790 København V.
Telefon 70 300 300.
Fax 88 92 11 29.
e-mail adresse:
bat@batkartellet.dk
Hjemmeside:
http://www.batkartellet.dk
Redaktion:
Gunde Odgaard (ansv. red.)
Produktion FAGBLADET 3F
Tryk: Schultz Grafisk
Redaktionen sluttet 25/6 · 2008

